

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2554/55

ในอำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก

**Farmers Satisfaction Toward the Registration of Rice Production Year
2011/2012 Project in Watbot District, Phitsanulok Province**

น้ำผึ้ง ทองดี (Nampeung Thongdee)* สินี นุช คุรุทเมือง แสนเสริม (Sineenuch Khрутmuang Sanserm)**

กรณิ ต่างวิวัฒน์ (Paranee Tangwivat)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว (2) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว (3) ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว (4) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว และ (5) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ปี 2554/55 ในอำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 1,520 คน โดยมีขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 152 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยการจับสลาก เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า (1) เกษตรกรมากกว่าครึ่ง คือ ร้อยละ 63.8 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 50.83 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.04 คน มีแรงงานปลูกข้าวเฉลี่ย 1.99 คน มีประสบการณ์ในการทำงานเฉลี่ย 28.08 ปี เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธกส. มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 44.85 ไร่ พื้นที่ทำนาเฉลี่ย 41.17 ไร่ มีรายได้และรายจ่ายจากการทำนาเฉลี่ย 381,601.97 และ 180,039.47 บาทต่อปี เกษตรกรมีการกู้เงินธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ มีหนี้สินในระบบเฉลี่ย 148,585.37 บาท (2) เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวจากสื่อบุคคล คือ ผู้นำท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สื่อสิ่งพิมพ์ คือ หนังสือพิมพ์ และเอกสารแผ่นพับ สื่อมวลชน คือ หอกระจายข่าว และสื่อกิจกรรม คือ การประชุม (3) เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2554/55 ในระดับมาก คือ วัตถุประสงค์ การเตรียมการก่อนการขึ้นทะเบียนและมาตรการลงโทษ โดยเฉลี่ย 14.15 คะแนนจากคะแนนเต็ม 20 คะแนน (4) โดยภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวในระดับมาก คือ ความสำคัญและวัตถุประสงค์ของการขึ้นทะเบียน การเตรียมการก่อนการขึ้นทะเบียน การขึ้นทะเบียน การออกใบรับรอง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง คือ มาตรการลงโทษ (5) ในภาพรวมปัญหาของเกษตรกรอยู่ในระดับน้อย คือ การตรวจสอบ การออกใบรับรอง มาตรการลงโทษ และปัญหาของเกษตรกรอยู่ในระดับปานกลาง คือ การเตรียมการก่อนการขึ้นทะเบียนและการขึ้นทะเบียน โดยเกษตรกรได้ให้ข้อเสนอแนะ คือ การออกใบรับรอง การตรวจสอบ และการขึ้นทะเบียนที่ถูกต้อง ครบถ้วนและรวดเร็ว

คำสำคัญ ความพึงพอใจ การขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว การตรวจสอบ การออกใบรับรอง มาตรการลงโทษ

* นักศึกษาหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช nampeung_ku57@hotmail.com

** รองศาสตราจารย์ประจำสาขาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช sineenuch.san@stou.ac.th

*** รองศาสตราจารย์ประจำสาขาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช agastpar@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study (1) basic social and economic conditions of rice farmers in Watbot District, Phitsanulok Province; (2) receiving new information about the registration of rice production; (3) knowledge about the registration of rice production (4) their satisfaction towards the registration of rice production year 2011/2012 project (5) their problems and suggestions for the registration of rice production year 2011/2012 project.

The population in this study was 1,520 farmers who earlier registered as rice farmers in the registration of rice production year 2011/2012 project in Watbot District, Phitsanulok Province. The samples size composed of 152 farmers selected by simple random sampling and drawing names. The data collecting process was an interview form. The statistical methodology used to analyze the data by computer programs were frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, and standard deviation.

The findings of this study were as follows: (1) More than half or 63.8% of the farmers were female with their average age at 50.83 years. They completed primary education level. Their average number of household member was 4.04 persons. Their average number of labor in rice farming was 1.99 persons. Their average experience in rice production was 28.08 years. They were customers group of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperative. Their average agricultural occupied area was 44.85 rai. Their average rice production area was 41.17 rai. Their average income from rice farming and their average cost in rice farming was 381,601.97 baht/year and 180,039.47 baht/year respectively. They applied loans from the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. Their average formal debt was 148,585.37 baht. (2) Generally, farmers received information about the registration of rice from individual media i.e. agricultural extension officials, local leaders, from printed media i.e. newspapers, brochures, from mass media i.e. broadcasting tower as well as from activity media such as meeting. (3) Knowledge that farmers acquired at high level about the registration of rice production year 2011/2012 project were objectives, preparation process prior to the registration and punishment measures with average 14.15 points from the full 20 points. (4) In overall, their satisfaction towards the registration of rice production year 2011/2012 project was at high level which included importance and objectives of the registration, preparation process prior to the registration, the registration, and the issuance of certificate. Meanwhile, farmers' satisfaction at medium level was punishment measures. (5) Their overall problem was found at low level. Their problems at low level were inspection, the issuance of certificate and punishment measures whereas their problems at medium level composed of preparation process prior to the registration and the registration. They thus suggested the issuance of certificate for inspection and registration should be correct, complete, and speedy.

Keywords: Satisfaction, Registration of Rice Production, Inspection, Certificate of Rice, Punishment Measures

* นักศึกษาหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช nampeung_ku57@hotmail.com

** รองศาสตราจารย์ประจำสาขาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช sineenuch.san@stou.ac.th

*** รองศาสตราจารย์ประจำสาขาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช agastpar@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

บทนำ

รัฐบาลมีนโยบายช่วยเหลือเกษตรกร กรณีราคาผลผลิตตกต่ำโดยการแทรกแซงราคาผ่านโครงการต่าง ๆ ของรัฐ เช่น โครงการรับจำนำ โครงการประกันรายได้เกษตรกร เพื่อยกระดับรายได้ของเกษตรกรให้เหมาะสม และสร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกร มุ่งให้เกษตรกรได้รับผลประโยชน์จากโครงการโดยตรง และทั่วถึง โดยไม่บิดเบือนกลไกการตลาด (กรมส่งเสริมการเกษตร 2554:7) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบให้กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานหลักทำหน้าที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และมันสำปะหลัง ให้ครอบคลุมทุกจังหวัดทั่วประเทศ เพื่อออกใบรับรองให้เกษตรกรที่มีความประสงค์นำไปแสดงต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเข้าร่วมโครงการตามนโยบายของรัฐบาล โดยเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของกรมส่งเสริมการเกษตรจะต้องยึดหลักเกณฑ์และวิธีการขึ้นทะเบียนให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจหลักอย่างเคร่งครัด เพื่อให้สามารถขึ้นทะเบียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รัดกุม ในแต่ละขั้นตอนและได้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง (คู่มือการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ 2554:1)

ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย จังหวัดพิษณุโลกเป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญจังหวัดหนึ่งของภาคเหนือตอนล่าง พบว่า มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2554/55 จำนวน 62,683 ราย 156,178 แปลง พื้นที่ปลูก 1,579,619.50 ไร่ โดยแบ่งเป็นพื้นที่ปลูก ดังนี้ อำเภอบางระกำ 356,672.00 ไร่ อำเภอยะหา 351,661.75 ไร่ อำเภอวังทอง 223,306.75 ไร่ อำเภอเมือง 201,650.50 ไร่ อำเภอบางกระทุ่ม 145,607.75 ไร่ อำเภอนิคมบ่งราย 125,983.25 ไร่ อำเภอนครไทย 80,263.25 ไร่ อำเภอดงขลับ 67,748.00 ไร่ และอำเภอชาติตระการ 26,726.25 ไร่ (กรมส่งเสริมการเกษตร 2554: <http://ecoplant.doae.go.th/home/index.php>)

อำเภอดงขลับ เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดพิษณุโลก ที่ได้ดำเนินการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปี 2554/55 มีจำนวนเกษตรกร 3,516 ราย 9,433 แปลง พื้นที่เพาะปลูก จำนวน 67,748.00 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ปลูกข้าวในตำบลท้อแท้ 24,179.75 ไร่ ตำบลดงขลับ 16,676.50 ไร่ ตำบลท่างาม 10,453.50 ไร่ ตำบลบ้านยาง 8,100.50 ไร่ ตำบลหินลาด 5,016.25 ไร่ และตำบลคันไช้ 3,321.50 ไร่ ปัจจุบันการดำเนินงานการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว มีการเปลี่ยนรูปแบบเป็นเกษตรกรรายเดิมและเกษตรกรรายใหม่เพื่อลดการใช้เอกสารประกอบการขึ้นทะเบียน และระยะเวลาในการดำเนินงาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2554/55 ในอำเภอดงขลับ จังหวัดพิษณุโลก เพื่อใช้เป็นเครื่องมือชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินงานการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวรวมถึงได้รับทราบปัญหาและอุปสรรคของโครงการดังกล่าว อันจะเป็นข้อมูลในการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษา

1. สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2554/55 ในอำเภอดงขลับ จังหวัดพิษณุโลก
2. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2554/55 ในอำเภอดงขลับ จังหวัดพิษณุโลก
3. ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2554/55 ในอำเภอดงขลับ จังหวัดพิษณุโลก

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

4. ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2554/55 ในอำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก

5. ปัญหา และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2554/55 ในอำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ประชากร คือ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2554/55 ทั้งรอบที่ 1 และรอบที่ 2 ในอำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลวัดโบสถ์ ตำบลท้อแท้และตำบลท่างาม จำนวน 1,520 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง 10% จากประชากรจำนวน 1,520 คน ตามหลักการที่ฉัตร ชำของ (2525, อ้างถึงในกรมส่งเสริมการเกษตร 2554) เสนอไว้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 152 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการกำหนดสัดส่วน และทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยการจับฉลากจากรายชื่อเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2554/55 ทั้งรอบที่ 1 และรอบที่ 2 จนครบจำนวน 152 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ที่เป็นคำถามปลายปิด และคำถามปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน และทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือจากกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ศึกษา จำนวน 20 คน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป สภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ตอนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2554/55 เท่ากับ 0.89 ตอนที่ 3 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2554/55 เท่ากับ 0.96 ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2554/55 เท่ากับ 0.91 และตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2554/55 เท่ากับ 0.98 เก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ ถึง 31 มีนาคม 2556 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุดและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2554/55 ในอำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก

1.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่งเป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 50.83 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานปลูกข้าว 2 คน เกษตรกรมากกว่าหนึ่งในสาม มีประสบการณ์ในการทำนาข้าว 21-30 ปี เกษตรกรเกือบทั้งหมดเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร โดยเกษตรกรมากกว่าสามในสี่ เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรเกือบหนึ่งในสาม มีพื้นที่ถือครองทั้งหมด 41-60 ไร่ เกษตรกรมากกว่าครึ่งมีพื้นที่ของตนเอง โดยมีพื้นที่ของตนเองเฉลี่ย 20.62 ไร่ เกษตรกรมากกว่าหนึ่งในสาม มีพื้นที่เช่าทำการเกษตร โดยมีพื้นที่เช่าเฉลี่ย 34.54 ไร่ มีพื้นที่ปลูกข้าวเฉลี่ย 41.17 ไร่ เกษตรกรมีรายได้จากการขาย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ข้าวเฉลี่ย 381,601.97 บาทต่อปี และมีรายจ่ายในการทำนาเฉลี่ย 180,039.47 บาทต่อปี เกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สินในระบบและใช้กู้เงินจากแหล่งต่างๆ เกษตรกรมากกว่าครึ่งกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีหนี้สินในระบบเฉลี่ย 148,585.37 บาทต่อปี มีเกษตรกรเพียงส่วนน้อยร้อยละ 7.2 ที่มีหนี้สินนอกระบบ

2. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2554/55 ในอำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมเกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวจากสื่อทั้งหมดในระดับปานกลาง รายละเอียดของแหล่งความรู้ในแต่ละสื่อผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังนี้

(1) สื่อบุคคล ในภาพรวมเกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นย่อย พบว่า เกษตรกรมีการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อบุคคลในระดับมาก คือ ผู้นำท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร **(2) สื่อสิ่งพิมพ์** ในภาพรวมเกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวจากสื่อสิ่งพิมพ์ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นย่อย พบว่า เกษตรกรมีการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ระดับน้อย คือ หนังสือพิมพ์ เอกสารแผ่นพับ และเอกสารวิชาการ **(3) สื่อมวลชน** ในภาพรวมเกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวจากสื่อมวลชนในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นย่อย พบว่า เกษตรกรมีการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนในระดับมาก คือ หอกระจายข่าว **(4) สื่อกิจกรรม** ในภาพรวมเกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวจากสื่อกิจกรรมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นย่อย พบว่า เกษตรกรมีการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อกิจกรรมในระดับมาก คือ การประชุม

3. ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2554/55 ในอำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรมากกว่าสามในสี่ มีความรู้และสามารถตอบได้ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2554/55 ในระดับมาก (13 - 16 คะแนน) โดยมีคะแนนเฉลี่ย 14.15 คะแนนสูงสุด 19 คะแนน คะแนนต่ำสุด 8 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นย่อย ดังนี้ **(1) วัตถุประสงค์และการเตรียมการก่อนการขึ้นทะเบียน** พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดมีความรู้และสามารถตอบได้ถูกต้อง **(2) มาตรการลงโทษ** เกษตรกรมากกว่าสามในสี่ มีความรู้และสามารถตอบได้ถูกต้อง **(3) การขึ้นทะเบียน** ในภาพรวมเกษตรกรมีความรู้และสามารถตอบได้ถูกต้องเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนทั้งหมด 16 ประเด็น ดังนี้ เกษตรกรเกือบทั้งหมด มีความรู้และสามารถตอบได้ถูกต้องเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนทั้งหมด 7 ประเด็น เกษตรกรส่วนใหญ่ มีความรู้และสามารถตอบได้ถูกต้องเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนทั้งหมด 3 ประเด็น เกษตรกรมากกว่าสามในสี่ มีความรู้และสามารถตอบได้ถูกต้องเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียน 1 ประเด็น คือ กรณีใบรับรองหายให้เกษตรกรแจ้งความที่สถานีตำรวจและนำใบแจ้งความมายื่นพร้อมเขียนคำร้องขอสำเนาใบรับรอง เกษตรกรครึ่งหนึ่ง มีความรู้และสามารถตอบได้ถูกต้องเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียน 1 ประเด็น คือ เกษตรกรรายใหม่ที่ปลูกข้าวในพื้นที่นอกเหนือเอกสารสิทธิ์ไม่สามารถรับขึ้นทะเบียนได้ และเกษตรกรมากกว่าหนึ่งในสี่ มีความรู้และสามารถตอบได้ถูกต้องเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียน 1 ประเด็น คือ คุณสมบัติของเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนมีดังนี้ (1) สัญชาติไทย (2) อายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี (3) เป็นหัวหน้าครอบครัว และขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก. 01) กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ก่อนแล้ว และเกษตรกรส่วนน้อย มีความรู้และสามารถตอบได้ถูกต้องเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียน 3 ประเด็น ตามลำดับ **(4) ความสำคัญของการขึ้นทะเบียน** เกษตรกรมากกว่าหนึ่งในสี่ มีความรู้และสามารถตอบได้ถูกต้อง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

4. ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2554/55 ในอำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยในภาพรวม พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวจากขั้นตอนทั้งหมดในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดของระดับความพึงพอใจในแต่ละขั้นตอนผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

4.1 ความสำคัญและวัตถุประสงค์ของการขึ้นทะเบียน ในภาพรวมเกษตรกรได้รับความพึงพอใจเกี่ยวกับความสำคัญของการขึ้นทะเบียนในระดับมาก ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่ขึ้นทะเบียนให้ครอบคลุมทุกจังหวัด และในภาพรวมเกษตรกรได้รับความพึงพอใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการขึ้นทะเบียนในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ เพื่อออกใบรับรองให้แก่เกษตรกรใช้เป็นหลักฐานในการเข้าร่วมโครงการตามนโยบายของรัฐบาล และเพื่อให้มีฐานข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปี 2554/55 ที่ถูกต้องครบถ้วน ตามลำดับ

4.2 การเตรียมการก่อนการขึ้นทะเบียน ในภาพรวมเกษตรกรได้รับความพึงพอใจต่อการเตรียมการก่อนการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ 1) การประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียน 2) การเตรียมหลักฐานประกอบ และ 3) การทำแผนการขึ้นทะเบียน

4.3 การขึ้นทะเบียน ในภาพรวมเกษตรกรได้รับความพึงพอใจต่อการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวจากทุกขั้นตอนในระดับมาก ดังนี้ **ขั้นตอนที่ 1 การรับคำร้องขึ้นทะเบียนเกษตรกร** โดยภาพรวมเกษตรกรได้รับความพึงพอใจในระดับมาก ใน 12 ประเด็น และมีเกษตรกรได้รับความพึงพอใจในระดับปานกลางใน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) สถานที่รับขึ้นทะเบียน สำนักงานเกษตรอำเภอที่เป็นที่ตั้งของแปลงปลูก 2) เกษตรกรรายใหม่ที่ปลูกข้าวในพื้นที่นอกเหนือเอกสารสิทธิ์ไม่รับขึ้นทะเบียน และ 3) พันธุ์ข้าวที่อายุสั้น ต่ำกว่า 100 วัน ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการฯ ได้ **ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบ** โดยภาพรวมเกษตรกรได้รับความพึงพอใจในระดับมากใน 11 ประเด็น มีเกษตรกรได้รับความพึงพอใจในระดับปานกลาง ใน 4 ประเด็น ดังนี้ 1) กรณีที่ประชาคมแล้วมีการคัดค้านให้คณะกรรมการฯ ตรวจสอบแปลงที่ถูกคัดค้านทุกแปลง 2) กำหนดระยะเวลาการร้องเรียน/คัดค้าน เช่น 3 -7 วันหลังจากดำเนินการประชาคม 3) การรับรองข้อมูลรายชื่อที่แจ้งเท็จถือว่าเกษตรกรในที่ประชาคมสมรู้ร่วมคิดร่วมแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จต่อทางราชการ 4) แจ้งช่องทางการร้องเรียน/คัดค้าน เช่น ทางไปรษณีย์ ทางโทรศัพท์ ฯ ตามลำดับ **ขั้นตอนที่ 3 การออกใบรับรอง** โดยภาพรวมเกษตรกรได้รับความพึงพอใจในระดับมาก ใน 6 ประเด็น มีเกษตรกรได้รับความพึงพอใจในระดับปานกลาง ใน 3 ประเด็น ดังนี้ 1) กรณีขอแก้ไขจำนวนพื้นที่ปลูก พันธุ์ข้าว วันที่เพาะปลูก วันที่คาดว่าจะเก็บเกี่ยวให้ยื่นแบบคำร้องขอแก้ไขข้อมูลที่มีผลกับวงเงิน 2) กรณีขอแก้ไขชื่อ-สกุล คำนำหน้าชื่อให้ยื่นแบบคำร้องขอแก้ไขข้อมูลที่ไม่มีผลกับวงเงิน 3) การแก้ไขข้อมูลที่คลาดเคลื่อนกรณีที่ไม่รับรองหายให้เกษตรกรแจ้งความที่สถานีตำรวจ ตามลำดับ

4.4 มาตรการลงโทษ ในภาพรวมเกษตรกรได้รับความพึงพอใจเกี่ยวกับมาตรการลงโทษในการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายละเอียดของประเด็นย่อย พบว่า เกษตรกรได้รับความพึงพอใจระดับมาก ใน 2 ประเด็น คือ 1) การพิจารณาโทษเบื้องต้นตามขั้นความผิด เช่น การปรับลดพื้นที่ให้ตรงตามความเป็นจริง และ 2) หากพบข้อมูลไม่ตรงตามความเป็นจริงให้เกษตรกรมาชี้แจงเหตุผลในการแจ้งข้อมูลไม่ตรงตามความเป็นจริง

5. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2554/55 ในอำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัย พบว่า

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

5.1 ปัญหาในการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2554/55 ระดับปัญหาของเกษตรกรในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยแยกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การเตรียมการก่อนการขึ้นทะเบียน มีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) การขึ้นทะเบียน มีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด 7 ประเด็น 3) การตรวจสอบ มีปัญหาในขั้นการตรวจสอบในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย 4) การออกใบรับรอง มีปัญหาในขั้นการออกใบรับรองในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และ 5) มาตราการลงโทษ มีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

5.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ดังนี้ 1) เกษตรกรได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการออกใบรับรอง ได้แก่ ผู้ดำเนินการออกใบรับรองพิมพ์ข้อมูลที่ต้อง ครบถ้วนและรวดเร็ว เพื่อลดจำนวนรายชื้อตกหล่น 2) เกษตรกรได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตรวจสอบ ได้แก่ เร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้รวดเร็ว และ 3) เกษตรกรได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียน ได้แก่ หลังการปลูกข้าว 15 วัน ให้ผู้ดำเนินการรับคำร้องขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวเร่งดำเนินการขึ้นทะเบียน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาถึง ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2554/55 ในอำเภอดุสิต จังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัย โดยแยกเป็นประเด็นไว้ดังนี้

1. สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2554/55

1.1 สภาพพื้นฐานทางสังคม ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่งเป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 50.83 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานปลูกข้าว 2 คน เกษตรกรมีประสบการณ์ในการทำนาข้าวเฉลี่ย 28.08 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร โดยเป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เมื่อเปรียบเทียบกับผลการศึกษาของ สุภาวดี พรหมมา (2554 : 40) ศึกษาความพึงพอใจโครงการประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 51.65 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.58 คน เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและกลุ่มลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.42 คน มีประสบการณ์ในการปลูกข้าวเฉลี่ย 14.17 ปี จะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกันในส่วนของ

1) เพศ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวกับสำนักงานเกษตรอำเภอและส่วนใหญ่ไปรับรองการขึ้นทะเบียนการปลูกข้าวไปเข้าร่วมโครงการต่างๆ ของภาครัฐซึ่งจะต้องไปติดต่อกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) เกี่ยวกับธุรกรรมการเงิน เพศหญิงจึงมีความคล่องตัวและสะดวกในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานต่างๆ มากกว่าเพศชาย

2) อายุ ส่วนใหญ่เกษตรกรมีอายุมากขึ้น เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ส่งเสริมให้ลูกหลานเรียนหนังสือ และคนรุ่นใหม่ไม่ชอบทำการเกษตร จึงไม่มีเกษตรกรรุ่นใหม่มาสืบทอดอาชีพเกษตรกร

3) ระดับการศึกษา เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับช่วงอายุ เพราะเกษตรกรในอดีตของชนบทส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาภาคบังคับขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับประถมศึกษา จึง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ไม่นิยมส่งลูกให้มีการศึกษาที่สูงมากนักเพราะต้องมาช่วยกันประกอบอาชีพ และด้วยเกษตรกรมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา ภาระหน้าที่ทำให้ไม่มีการพัฒนาความรู้และการศึกษาของตัวเองมากนัก

4) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน เกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนลดลง เพราะว่าปัจจุบันขนาดครอบครัวของคนส่วนใหญ่มีขนาดเล็กลง และสมาชิกที่อยู่ในครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยเรียนและวัยสูงอายุ

5) จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานปลูกข้าว มีแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการทำนา เฉลี่ย 2.19 คน ซึ่งมีความสอดคล้องกับจำนวนสมาชิกในครัวเรือน เพราะขนาดครอบครัวของเกษตรกรส่วนใหญ่มีขนาดเล็กลง จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่เป็นแรงงานปลูกข้าวจึงลดน้อยลง

6) การเป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส สอดคล้องกับงานวิจัยของประเสริฐ ขนอม (2549:49) ศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเลี้ยงปลาตะเพียนในบ่อดินของจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของสถาบันเกษตรกร โดยเป็นสมาชิกของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมากที่สุด เนื่องจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรจะได้รับการสนับสนุนและได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เวลาที่เกิดปัญหาในการทำนา จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจากภาครัฐ

แต่มีความแตกต่างกันในส่วนของการประสบปัญหาในการทำนาข้าว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุมากขึ้น จึงมีประสบการณ์ในการทำนาเพิ่มมากขึ้น

1.2 สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่งมีพื้นที่ของตนเองเฉลี่ย 20.62 ไร่ มีพื้นที่เช่าทำการเกษตรเฉลี่ย 34.54 ไร่ และมีพื้นที่ถือครองทั้งหมดเฉลี่ย 44.85 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สินในระบบและใช้กู้เงินจากแหล่งต่างๆ เกษตรกรมากกว่าครึ่งกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีหนี้สินในระบบเฉลี่ย 148,585.37 บาทต่อปี มีเกษตรกรเพียงส่วนน้อยร้อยละ 7.2 ที่มีหนี้สินนอกระบบ เมื่อเปรียบเทียบกับผลการศึกษาของ สุภาวดี พรหมมา (2554 : 40) ศึกษาความพึงพอใจโครงการประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง พบว่า มีพื้นที่ปลูกข้าวเฉลี่ย 34.89 ไร่ โดยเช่าที่ดินเพื่อทำการเกษตร รายได้จากผลผลิตข้าวทั้งหมดเฉลี่ย 226,857.10 บาท ซึ่งมีขนาดใกล้เคียงกันกับพื้นที่เช่าทำการเกษตรเฉลี่ย 34.54 ไร่ ของเกษตรกรผู้ทำนาในอำเภอดุสิต จังหวัดพิษณุโลก แต่มีความแตกต่างกันในส่วนของคุณภาพพื้นที่ทำนาเฉลี่ย 41.17 ไร่ เกษตรกรมีรายได้จากการขายข้าวเฉลี่ย 381,601.97 บาทต่อปี และมีรายจ่ายในการทำนาเฉลี่ย 180,039.47 บาทต่อปี จะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีขนาดพื้นที่ทำนาเพิ่มมากขึ้น มีพื้นที่ของตนเองเฉลี่ย 20.62 ไร่ สอดคล้องกับงานวิจัยของอรสา บุญพรวง (2552: 77) ที่ศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรต่อคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ผลิตโดยศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวราชบุรี พบว่า มีพื้นที่ทำนาเฉลี่ย 20.70 ไร่ เนื่องจากราคาข้าวสูงขึ้นเกษตรกรจึงมีการเช่ามาทำการเกษตรเพิ่มเติมจากพื้นที่นาของตนเอง ในหนึ่งฤดูกาลผลิตเกษตรกรมีรายได้จากการทำนาเฉลี่ย 172,521.80 บาท เนื่องจากปัจจุบันเกษตรกรขายข้าวให้กับโรงสีในโครงการรับจำนำ ซึ่งมีราคาราคาข้าวเปลือกสูงกว่าราคาท้องตลาดจากการรับจำนำข้าวเปลือกของรัฐ จึงทำให้เกษตรกรมีรายได้จากการทำนาเพิ่มมากขึ้นและเกษตรกรทำนาปีละ 2-3 ครั้ง โดยที่ไม่มีการพักดินจึงทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้นซึ่งส่วนใหญ่เป็นค่าปุ๋ยและสารเคมี จึงทำให้เกษตรกรมีรายจ่ายในการทำนาสูงขึ้น โดยเฉลี่ยค่าใช้จ่ายประมาณครึ่งหนึ่งของรายได้จากการขายผลผลิต

2. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2554/55 ผลการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมเกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวจากสื่อทั้งหมดในระดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ปานกลาง รายละเอียดของแหล่งความรู้ในแต่ละสื่อ ดังนี้ เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวจากสื่อบุคคลในระดับมาก คือ ผู้นำท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สื่อสิ่งพิมพ์ในระดับน้อย คือ หนังสือพิมพ์ เอกสารแผ่นพับ และเอกสารวิชาการ สื่อมวลชนในระดับมาก คือ หอกระจายข่าว สื่อกิจกรรมในระดับมาก คือ การประชุม เมื่อเปรียบเทียบกับผลการศึกษาของ อรสา บุญพร่อง (2552: 72) ศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรต่อคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ผลิตโดยศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวราชบุรี พบว่า สื่อบุคคลที่เกษตรกรได้รับความรู้ข่าวสารเกี่ยวกับคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าวในระดับมาก คือ เจ้าหน้าที่ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวราชบุรี และเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร สื่อสิ่งพิมพ์ที่เกษตรกรได้รับความรู้ข่าวสารเกี่ยวกับคุณภาพเมล็ดพันธุ์ในระดับมาก คือ แผ่นพับ สื่อมวลชนที่เกษตรกรได้รับความรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคุณภาพเมล็ดพันธุ์ในระดับมาก คือ วิทยุกระจายเสียง และสื่อกิจกรรมที่เกษตรกรได้รับความรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคุณภาพเมล็ดพันธุ์ในระดับมาก คือ การฝึกอบรมและการสัมมนา จะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกันในส่วนของสื่อบุคคล จากเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร สื่อมวลชนจาก หอกระจายข่าวหรือวิทยุกระจายเสียง และสื่อกิจกรรมจาก การฝึกอบรมทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงาน โครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวในพื้นที่แต่ละหมู่บ้าน ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ประจำตำบลจะประสานงานผ่านทางผู้นำชุมชนและคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเป็นหลัก โดยให้ผู้นำชุมชนประกาศที่หอกระจายข่าวหรือวิทยุกระจายเสียงเพื่อนัดหมายเกษตรกรมาประชุมหรือฝึกอบรม เพื่อเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบตำบลจะชี้แจงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวให้กับเกษตรกร แต่มีความแตกต่างกันในส่วนของ สื่อสิ่งพิมพ์ที่เกษตรกรได้รับความรู้ข่าวสารเกี่ยวกับคุณภาพเมล็ดพันธุ์ในระดับมาก คือ แผ่นพับ แต่จากผลการวิจัย พบว่า สื่อสิ่งพิมพ์ที่เกษตรกรได้ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวในระดับน้อยจาก หนังสือพิมพ์ เอกสาร แผ่นพับ และเอกสารวิชาการ ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุมากขึ้น จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และเกษตรกรมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาและภาระหน้าที่ทำให้การพัฒนาความรู้และการศึกษาของตนเองมีน้อยไม่ชอบการอ่านหนังสือจึงได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวจากสื่อสิ่งพิมพ์ได้ในระดับน้อย

3. ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2554/55 ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรมากกว่าสามในสี่ มีความรู้และสามารถตอบได้ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต 2554/55 ในระดับมาก (13 - 16 คะแนน) โดยมีคะแนนเฉลี่ย 14.15 คะแนน เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ผ่านการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวกับกรมส่งเสริมการเกษตรมาแล้วหลายครั้งตั้งแต่ปีการผลิต 2552/53 ครั้งที่ 1 จนถึงปีการผลิต 2554/55 ครั้งที่ 2 เกษตรกรส่วนใหญ่ขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวปีละ 2 ครั้ง ตามฤดูกาลเพาะปลูก คือ ฤดูนาปีและฤดูนาปรัง จำนวนทั้งหมด 6 ครั้ง ตั้งแต่โครงการประกันรายได้เกษตรกรจนปรับเปลี่ยนเป็นโครงการรับจำนำข้าวเปลือก เกษตรกรจึงมีความรู้ในหลักเกณฑ์และวิธีการขึ้นทะเบียนเป็นอย่างดี เพื่อนำไปรับรองการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวไปเข้าร่วมโครงการต่างๆ ตามนโยบายของรัฐบาลยุคปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ สุกกนิตย์ พลไพรินทร์ (2540: 24) ได้กล่าวถึงการวัดความรู้ว่า การวัดความรู้เป็นการวัดระดับความจำ ความสามารถในการคิด เข้าใจกับข้อเท็จจริงที่ได้รับการศึกษาและประสบการณ์เดิม โดยผ่านการทดสอบคุณภาพแล้วจะแยกคนที่มีความรู้กับไม่มีความรู้ออกจากกันได้ระดับหนึ่ง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

4. ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวจากขั้นตอนทั้งหมดในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ ประสิทธิ์ แก่งศิริและดร.ประทีป ตระกูลสา (2553 : 10) ศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว : กรณีศึกษาเกษตรกรในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร พบว่า การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในภาพรวมอยู่ในระดับมาก การขึ้นทะเบียนเกษตรกรช่วยลดปัญหาการทุจริตและการแสวงหาประโยชน์จากการประกันราคาข้าว มีเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการได้เข้าไปตรวจพื้นที่เพาะปลูกข้าวถึงไร่นาของเกษตรกร และสอดคล้องงานวิจัยของ สุภาวดี พรหมมา (2554 : 50) ศึกษาความพึงพอใจโครงการประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมาก ในประเด็น การขึ้นทะเบียนเกษตรกรและการประชาสัมพันธ์เพื่อการตรวจสอบความถูกต้อง การออกใบรับรองเกษตรกรผู้ปลูกข้าวที่เข้าร่วมโครงการ และการเตรียมเอกสารการขึ้นทะเบียน ทพศ.1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เกษตรกรเคยเข้าร่วมโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวมาแล้วหลายครั้งทำให้เกิดความเข้าใจและปฏิบัติตามขั้นตอนการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวได้อย่างถูกต้อง และมีการประสานงานระหว่างผู้นำชุมชนกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในการดำเนินงาน การประชาสัมพันธ์โครงการอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าแต่ละปีการผลิตจะมีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์และวิธีการอยู่บ้างก็ตาม แต่เกษตรกรก็เข้าใจในหลักการทำงานของเจ้าหน้าที่ทำให้ผลการศึกษาวิจัยความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวในภาพรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละขั้นตอน จะเห็นว่าคุณภาพสอดคล้องกันในส่วนของขั้นตอนที่มีระดับความพึงพอใจมาก ใน 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

4.1 ความสำคัญและวัตถุประสงค์ของการขึ้นทะเบียน โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมาก ทั้งนี้เพราะเกษตรกรเกือบทั้งหมดเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการว่ามีความชัดเจน มีความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันถึงพื้นที่ทำการเกษตร มีการเข้าพื้นที่ทำนาเพิ่มมากขึ้นรวมทั้งสิทธิประโยชน์ของเกษตรกรที่จะได้รับจากการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวจากรายได้จากการขายข้าวเฉลี่ย 381,601.97 บาท/ปี จึงเห็นความสำคัญและเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการขึ้นทะเบียนมากยิ่งขึ้น สามารถนำไปรับรองไปใช้ได้จริงในโครงการต่างๆ ของรัฐ ตามนโยบายของรัฐบาล

4.2 การเตรียมการก่อนการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว โดยภาพรวมได้รับความพึงพอใจในระดับมาก เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ทราบข่าวการขึ้นทะเบียนจากผู้นำชุมชนในการประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียนตามแผนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รับผิดชอบตำบลและมีการเตรียมหลักฐานประกอบในการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว จึงทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างรวดเร็วและทันเวลา

4.3 การขึ้นทะเบียน ได้รับความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวทั้ง 3 ขั้นตอนในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นย่อย รายละเอียด ดังนี้

(1) ขั้นตอนที่ 1 การรับคำร้องขึ้นทะเบียนเกษตรกร โดยภาพรวมเกษตรกรได้รับความพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ เอกสารหลักฐานประกอบการขึ้นทะเบียน เช่น บัตรประจำตัวประชาชน ทะเบียนบ้าน ทะเบียนเกษตรกร(ทบก.02) ภาพถ่ายแปลงปลูกข้าวเกษตรกรพร้อมผู้นำชุมชน เอกสารสิทธิการใช้ที่ดิน และชนิดข้าวเปลือกที่เข้าร่วมโครงการฯ มี 5 ชนิด เกษตรกรต้องปลูกข้าวและมีข้าวขึ้นต้นอยู่ในแปลงในวันขึ้นทะเบียน วันประชาคม และวันตรวจสอบพื้นที่ ส่วนการขึ้นทะเบียนที่ได้รับความพึงพอใจในระดับปานกลาง คือ สถานที่รับขึ้นทะเบียน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

และสำนักงานเกษตรอำเภอที่เป็นที่ตั้งของแปลงปลูก เนื่องจากเกษตรกรไม่สะดวกในการเดินทางไปขึ้นทะเบียน และยื่นแบบคำร้องขอกับผู้นำชุมชน การไม่รับขึ้นทะเบียนให้กับเกษตรกรรายใหม่ที่ปลูกข้าวในพื้นที่นอกเหนือเอกสารสิทธิ์ เนื่องจากบางพื้นที่หมุนเวียนกันทำกินในที่ดินแปลงนั้น และมีการซื้อขาย ทำให้เสียโอกาสในการขึ้นทะเบียน และการกำหนดพันธุ์ข้าวที่อายุสั้น ค่ากว่า 100 วัน ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการฯ ได้ เนื่องจากบางพื้นที่มีสภาพพื้นที่ลุ่มรับน้ำท่วมทำให้ต้องปลูกข้าวอายุสั้นเพื่อลดความเสียหายจากการเพาะปลูก และบางพื้นที่แหล่งน้ำไม่เพียงพอที่จะใช้ปลูกข้าวอายุมากกว่า 100 วัน

(2) **ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบ** โดยภาพรวมเกษตรกรได้รับความพึงพอใจในระดับมาก ซึ่งแตกต่างจากผลการศึกษาของสุภาวดี พรหมมา (2554 : 50) ที่พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ การตรวจพื้นที่ที่ร่วมโครงการโดยการสุ่มร้อยละ 10 และการติดประกาศคัดค้านข้อมูลการประชาคม ตรวจสอบความถูกต้อง เนื่องจากเกษตรกรให้ความสำคัญในขั้นตอนการตรวจสอบข้อมูล การเข้าร่วมประชาคม โดยมีการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบโดยทั่วกันและก่อนเริ่มประชาคมเจ้าหน้าที่มีการชี้แจงให้ทราบความสำคัญของการประชาคม โดยให้เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนยื่นรับรองข้อมูลว่าได้ปลูกข้าวตามชนิดและจำนวนพื้นที่ที่แท้จริง และเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีการคัดค้านหรือร้องเรียน เนื่องจากเกษตรกรทำการเพาะปลูกในพื้นที่ใกล้กัน จึงไม่สนใจในระยะเวลาและช่องทางการร้องเรียน/คัดค้านหลังจากดำเนินการประชาคม และเกษตรกรเห็นว่าการรับรองข้อมูลส่วนใหญ่จะรับรองให้กับคนที่รู้จักหรือญาติพี่น้องเท่านั้น

(3) **ขั้นตอนที่ 3 การออกไปรับรอง** โดยภาพรวมเกษตรกรได้รับความพึงพอใจในระดับมาก โดยออกไปรับรองเป็นรายแปลงหลังจากที่ได้ประชาคม เนื่องจากเกษตรกรที่ได้รับไปรับรองแล้วจะลงลายมือชื่อของตนเองลงบนใบรับรอง โดยออกไปรับรองเป็นรายแปลงที่มีลายเซ็นของเกษตรกรอำเภอและปลัด อบต. ถือว่าเป็นการสิ้นสุดขั้นตอนของการขึ้นทะเบียน สามารถนำไปเข้าร่วมโครงการต่างๆ เพื่อได้รับเงินเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ตรวจสอบข้อมูลของตนเองและพบว่าข้อมูลถูกต้องในวันประชาคม เมื่อออกไปรับรองแล้วจึงไม่ค่อยยื่นแบบคำร้องขอแก้ไขข้อมูลที่คลาดเคลื่อน

โดยมีเกษตรกรที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวระดับปานกลางใน 1 ประเด็นดังนี้

4.4 มาตรการลงโทษ โดยภาพรวมเกษตรกรได้รับความพึงพอใจในระดับปานกลาง ได้แก่ การพิจารณาโทษเบื้องต้นตามชั้นความผิด และหากพบข้อมูลไม่ตรงตามความเป็นจริงให้เกษตรกรมาชี้แจงเหตุผลในการแจ้งข้อมูล ไม่ตรงกับความจริง ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่แจ้งข้อมูลที่ขึ้นทะเบียนตรงกับความจริงในการปลูกข้าว เช่น พันธุ์ข้าว พื้นที่ปลูก วันปลูก และวันที่คาดว่าจะเก็บเกี่ยว เกษตรกรจึงไม่ค่อยมีความคิดเห็นสอดคล้องหรือขัดแย้งใดๆ ชัดเจน เนื่องจากเกษตรกรไม่ได้ทุจริตหรือแจ้งข้อมูลเท็จกับทางราชการและก่อนการประชาคมเจ้าหน้าที่ได้มีการชี้แจงให้ทราบถึงมาตรการลงโทษแล้ว จึงทำให้ได้รับความพอใจในระดับปานกลาง

5. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาในการดำเนินการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นย่อยพบว่า เกษตรกรมีปัญหาในการดำเนินการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การเตรียมการก่อนการขึ้นทะเบียนและการขึ้นทะเบียน เนื่องจากการกำหนดช่วงระยะเวลาการขึ้นทะเบียนของเจ้าหน้าที่ที่มีกำหนดระยะเวลาที่ไม่ชัดเจน เกษตรกรบางรายไม่ทราบกำหนดการขึ้นทะเบียนและเจ้าหน้าที่ให้บริการไม่เพียงพอต่อ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

การดำเนินงาน ดังนั้น เจ้าหน้าที่รับขึ้นทะเบียนควรมีแผนกำหนดการขึ้นทะเบียนที่ชัดเจนและจัดสรรเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอต่อช่วงระยะเวลาการขึ้นทะเบียน ได้แก่ หลังการปลูกข้าว 15 วัน ให้ผู้ดำเนินการรับคำร้องขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวเร่งดำเนินการขึ้นทะเบียน ผู้ดำเนินการออกใบรับรองพิมพ์ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อให้การดำเนินการมีความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตรวจสอบ ได้แก่ เร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้รวดเร็ว มีการตรวจสอบความถูกต้องกันเองของเกษตรกรให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะตามเหตุและผลที่ปรากฏและค้นพบ โดยนำผลการศึกษานี้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขปัญหาและวางแผนการดำเนินงานการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวในพื้นที่อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก ให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรดังต่อไปนี้

1. **ข้อเสนอแนะเกษตรกร** เนื่องจากผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวในระดับน้อยจากสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ เอกสารแผ่นพับและเอกสารวิชาการ จึงควรมีการทำสื่อเอกสารแผ่นพับแจกเกษตรกรเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวและโครงการต่างๆ ของระบบการส่งเสริมการเกษตร เช่น คุณสมบัติของเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียน ชนิดข้าวเปลือกที่เข้าร่วมโครงการ การประชาสัมพันธ์ไม่ส่งเสริมให้ปลูกข้าวอายุสั้นต่ำกว่า 100 วัน และไม่รับขึ้นทะเบียนเกษตรกรรายใหม่ที่ปลูกข้าวในพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ การลดขั้นตอนการรับขึ้นทะเบียน ณ สถานที่รับขึ้นทะเบียนที่สำนักงานเกษตรอำเภอ กำหนด หรือสำนักงานเกษตรอำเภอที่เป็นที่ตั้งแปลงปลูกข้าวนั้น ควรให้เกษตรกรเลือกขึ้นทะเบียนตามแปลงปลูกหรือตามที่อยู่บ้านอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อความสะดวก รวดเร็วในการดำเนินงานและตรวจสอบได้ เนื่องจากด้วยในปัจจุบันทำการบันทึกข้อมูลในระบบโปรแกรมออนไลน์ทั่วประเทศ สามารถตรวจสอบการขึ้นทะเบียนได้ ไม่ควรให้เกษตรกรลำบากในการเดินทาง เนื่องจากเกษตรกรทำนาในพื้นที่เดิมเหมือนทุกปีการผลิต

2. **ข้อเสนอแนะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร** เนื่องจากผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในการดำเนินการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวในระดับปานกลาง 2 ขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมการก่อนการขึ้นทะเบียนและการขึ้นทะเบียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ามีเกษตรกรบางส่วนไม่ทราบเกี่ยวกับระยะเวลาการขึ้นทะเบียนและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเองต่างมีภารกิจงานหลากหลายด้านทำให้การปฏิบัติงานการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวเกิดปัญหาและอุปสรรคทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงานทั้ง 2 ขั้นตอน ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรออกไปส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมการก่อนการขึ้นทะเบียนและการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวและโครงการต่าง ๆ ให้แก่เกษตรกรเป็นประจำสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพราะการประชาสัมพันธ์จะช่วยให้การสื่อสารทั้งสองด้าน คือ ผู้รับสาร ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกข้าว และผู้ส่งสาร ได้แก่ ผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้รับข้อมูลข่าวสารในระดับมาก

3. **ข้อเสนอแนะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตร** ควรให้ข้อมูลและรายละเอียดในการนำไปปฏิบัติในพื้นที่แก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอย่างสมบูรณ์และก่อนเวลาการปฏิบัติงานเพื่อจะได้ มีเวลาเตรียมการล่วงหน้า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลาง ควรมีการแก้ไขข้อมูลที่คลาดเคลื่อนของเกษตรกรที่ส่งแก้ไขให้เร็วขึ้นทันต่อการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวให้กว้างขวาง ทั้งในพื้นที่เดิมและจังหวัดอื่นๆ รวมทั้งการศึกษาเพิ่มเติมถึงปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ของเกษตรกรในการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว และปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการและรูปแบบการขึ้นทะเบียน เพื่อดำเนินการวิจัยที่ต่อเนื่องให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร

2. ควรศึกษาประเมินโครงการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว และเปรียบเทียบผลของการนำข้อมูลและใบรับรองการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าวไปใช้ประโยชน์ในโครงการต่างๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมต่อไป และการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมในเชิงลึกในเรื่องต้นทุนการผลิตข้าวและแนวทางการพัฒนาทางด้านประสิทธิภาพการผลิตข้าว ด้านตลาดส่งออกข้าวและแนวทางการแก้ไขปัญหาการค้าข้าวอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร (2554) คู่มือการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ข้าว มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์) ปี 2554 กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- นฤมล อรุณรัตน์ (2549) “ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองขาว อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี” ปรินญาวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ประสาน พูลเวช (2550) “ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปรังในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ปี 2548” ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัย สาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- ประสิทธิ์ แก่งศิริ และ ดร.ประทีป ตระกูลสา (2553) “ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว : กรณีศึกษาเกษตรกรในอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร” สำนักงานจังหวัดพิจิตร จังหวัดพิจิตร
- ประเสริฐ ขนอม (2549:49) “ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเลี้ยงปลาตะเพียนในบ่อดินของจังหวัดนครศรีธรรมราช” ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัย สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- พิชญ์สินี จิระวัฒน์ (2550) “ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัยต่อการได้รับความช่วยเหลือด้านพืช ปี 2549 จังหวัดปทุมธานี” วิทยานิพนธ์ปรินญาเกษตรศาสตร์มหาวิทยาลัย (ส่งเสริมการเกษตร) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ภนิดา ชัยปัญญา (2541) “ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อกิจกรรมไร่นาสวนผสมภายใต้โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรของจังหวัดเชียงราย” ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัย (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ศุภกนิษฐ์ พลไพรินทร์ (2540) เทคนิคการประมวลผล กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แพรวพิทยา

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

- สุพัชร์ อนันตพวงส์ (2555) “ความพึงพอใจของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทำนาในตำบลชัยบุรี อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง” ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สุวคนธ์ นิ่มเจริญสุข (2543) “ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในโครงการปรับปรุง ประสิทธิภาพและคุณภาพผลิตผลการเกษตรของสถาบันเกษตรกรจังหวัดอ่างทอง” ปรินญาวิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุภาวดี พรหมมา (2554) “ความพึงพอใจโครงการประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอเมือง จังหวัด อ่างทอง” ปรินญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สมศักดิ์ คงเที่ยงและอัญชลี โพธิ์ทอง (2542) *ทฤษฎีความพึงพอใจ* กรุงเทพฯ บริษัท ดำรงชัยการพิมพ์ จำกัด
- อรสา บุญพร่อง (2552) “ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ผลิตโดยศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ราชบุรี” วิทยานิพนธ์ปรินญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

